

Vergaderjaar 2009–2010

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 146

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 december 2009

In de ICT-Agenda 2008–2011¹ is aangegeven dat er jaarlijks over de voortgang van de acties zal worden gerapporteerd. In de eerste bijlage bij deze brief treft u de eerste voortgangsrapportage aan.² Daarin staat van alle in de ICT-Agenda aangekondigde acties de voortgang vermeld. In de tweede bijlage treft u de recente reactie op het advies van de Commissie Regeldruk Bedrijven over digitale gegevensuitwisseling tussen bedrijven en overheden.²

Daarnaast geef ik in de rapportage ook invulling aan toezeggingen die ik aan uw Kamer heb gedaan tijdens het algemeen overleg over de ICT-Agenda 2008–2011 van 3 september 2008. De voortgangsrapportage kwam tot stand in samenwerking met alle betrokken departementen.

De ICT-Agenda 2008–2011 schetst hoe we Nederland kunnen laten blijven behoren tot de wereldwijde koplopers waar het gaat om het gebruik van nieuwe ICT-toepassingen en nieuwe dienstverleningsconcepten. Op die manier blijven we de ICT-gateway van Europa.

Uit internationale benchmarkstudies blijkt dat we goed op weg zijn. Voor wat betreft de beschikbaarheid van infrastructuren en het gebruik van ICT-toepassingen door consumenten en bedrijven bijvoorbeeld, staat Nederland aan de internationale top. Met de Amsterdam Internet Exchange (AMS-IX) heeft Nederland het grootste internetknooppunt ter wereld. Ook is Nederland sterk op het gebied van internetactiviteiten met een directe economische component, zoals internetbankieren en online winkelen. Het resultaat is dat Nederland op de vijf relevante benchmarks in de top 10 scoort, in vier daarvan zelfs in de top 5.

De bijgaande voortgangsrapportage laat zien dat we in het eerste jaar na het uitbrengen van de ICT-Agenda 2008–2011 er in zijn geslaagd om 94% van de aangekondigde acties daadwerkelijk in uitvoering te brengen en 26% is afgerond. Internationale vergelijking van de Nederlandse prestaties op het gebied van ICT zijn ook positief. Op diverse ranglijsten laten we een stijging zien. Dit stemt positief over de resultaten tot nu toe en over

¹ Tweede Kamer, 2007–2008, 26 643, nr. 125.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

de haalbaarheid van onze ambities. Toch blijven ook aanvullende acties nodig. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de recente maatregel in het kader van de Crisis herstelwet om de aanleg van supersnelle breedbandnetwerken voor gemeenten makkelijker te stimuleren. Of de plannen om in de Rotterdamse haven met slimme ICT de doorlooptijden van sommige goederen te versnellen. Er is geen reden om achterover te leunen, andere landen zitten immers niet stil.

Bovendien is van belang dat juist in deze periode van economische tegenwind, de aandacht van overheden en bedrijven voor innovatie van producten en netwerken, processen en dienstverlening niet verslapt. Juist nu is het moment om over veranderingen na te denken en vernieuwingen door te voeren. ICT kan een zeer belangrijke economische impuls geven, die de productiviteit en dienstverlening verbetert. Ook kan dienstverlening van overheden en bedrijven beter worden afgestemd op de behoeften van burgers en bedrijven, of meer in het algemeen, van de klant.

Enkele acties uit de voortgangsrapportage wil ik hier kort noemen.

– *Verbeteren van de ICT-gerelateerde vaardigheden*

In toenemende mate is het kunnen omgaan met ICT van belang voor mensen om aangesloten te blijven op de maatschappij, bedrijven en de overheid. Het opdoen van digitale vaardigheden is natuurlijk allereerst een verantwoordelijkheid van de mensen zelf. In een onderwijs- of opleidingsituatie hebben ook de onderwijs- en opleidingsinstituten een belangrijke rol en in de werkomgeving de werkgever en werknemer samen. De overheid heeft echter ook een verantwoordelijkheid voor groepen in de samenleving die dreigen achter te blijven en vanwege het belang van goed geschoolde werknemers. Via het publiekprivate programma Digivaardig & Digibewust wordt voor deze groepen, en samen met vertegenwoordigers van die groepen en bedrijven, de mogelijkheid geboden om vaardiger en bewuster om te gaan met de digitale mogelijkheden en toepassingen. Dit wordt onder andere mogelijk gemaakt via cursussen die worden gegeven bij Werkpleinen en bibliotheken. Ook is www.internetbootcamp.nl gestart. Dit is een training om digivaardigheden te verbeteren. Daarnaast wordt gewerkt aan een maatwerk cursus voor mensen die alle basale ICT-vaardigheden ontberen en zo dus moeilijk aan de slag komen bijvoorbeeld. Bedoeling is dat dit start begin 2010. Ook wordt momenteel specifiek samenwerking gezocht met ouderenorganisaties en andere partijen.

Een ander punt van zorg is de behoefte aan een professionalisering van ICT-managers in het bedrijfsleven en de overheid. Er is een schaarste aan mensen die complexe bedrijfsvoerings- en businessprocessen succesvol kunnen koppelen met de mogelijkheden van ICT. In heel Europa wordt dit knelpunt gevoeld. In het Europese eSkills-programma wordt aan een oplossing hiervan gewerkt door bedrijven, overheden en opleidingsinstituten samen. In Nederland zal een publiekprivaat samengestelde Taskforce eSkills de beste manier zijn om bij het Europese programma aan te sluiten.

– *Veilig gebruik maken van Internet*

Door een recente wijziging van de wet Telecommunicatie bestaat er sinds 1 oktober een verbod om bedrijven (rechtspersonen) spam te sturen. Hierdoor ontstaat feitelijk een algeheel spamverbod in Nederland. Natuurlijk zal er uit het buitenland spam blijven komen, maar we proberen er in de EU en wereldwijd voor te zorgen dat onze aanpak navolging krijgt.

Samen met de minister van Justitie en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werk ik aan het vergroten van bewustzijn en kennis van consumenten, gebruikers etc. over veiligheidsrisico's bij

het gebruik van ICT en mogelijkheden zich daartegen te beschermen. In dat kader krijgt de succesvolle PB51-campagne cybercrime een vervolg. Verder wordt later dit jaar het Platform Internetveiligheid gelanceerd. De focus van het platform ligt op het verhogen van internetveiligheid ter voorkoming van strafbare en/of onrechtmatige zaken gezien vanuit het perspectief van de consument/internetgebruiker. Het platform zal door ECP-EPN worden ondersteund en richt zich op onderwerpen als Notice-and-Take-Down, filteren en blokkeren van kinderporno op het web en de aanpak van botnets¹.

– *Privacy*

Vaak blijkt bij de invoering van nieuwe ICT-toepassingen discussie te ontstaan over de gevolgen voor de privacy van gebruikers. De afweging tussen de voor- en nadelen van invoering van een nieuwe ICT-toepassing of -dienst, met in achtneming van eventuele gevolgen voor de privacy, dient nauwkeuriger plaats te vinden. Daarbij hoort ook een helder beeld van de verantwoordelijkheden van verschillende betrokken partijen, inclusief de aanbieder en de gebruiker². De komende tijd zal hieraan nadrukkelijk aandacht worden besteed door mijn ministerie, in samenwerking met de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Specifiek gaat het daarbij onder meer om het ontwikkelen en inzetten van een privacy communicatie model, dat als doel heeft bij te dragen aan een evenwichtige discussie over de borging van privacy in de Informatiemaatschappij. Over de gezamenlijke preventieaanpak van BZK, EZ en Justitie inzake ICT wordt de Tweede Kamer separaat geïnformeerd.

– *ICT ten behoeve van betere dienstverlening door de overheid en in maatschappelijke domeinen*

De dienstverlening van overheden aan burgers en bedrijven kan en moet beter. Hierin wordt momenteel veel energie gestoken. Onderwerpen die daarbij mijn nadrukkelijke aandacht hebben zijn de invoering van e-Facturen en e-Herkenning voor Bedrijven.

Met e-Facturen moeten betalingen van de overheid efficiënter en sneller kunnen worden gedaan en de administratieve lasten afnemen.

e-Herkenning voor Bedrijven beoogt de toegang tot verschillende elektronische diensten van de overheid te vergemakkelijken en daarmee de regeldruk te verminderen. Er wordt gewerkt aan een stelsel van afspraken (standaarden) waardoor een bedrijf slechts één, door het bedrijf zelf te kiezen, middel nodig heeft bij diverse overheidsdienstverleners elektronisch diensten af te nemen. Hiermee wordt het ontstaan van een digitale sleutelbos³ voorkomen. Bij het tot stand brengen van het stelsel komen thema's als veiligheid, betrouwbaarheid, standaardisatie en marktwerking nadrukkelijk aan de orde. Momenteel werken bijna 20 marktpartijen (waaronder banken en telecombedrijven) mee aan de ontwikkeling van het nieuwe stelsel, dat door de markt zal worden beheerd. Grote overheidspartijen als de Belastingdienst, Kamer van Koophandel en het UWV werken ook mee aan de totstandkoming van het stelsel en gaan dit vervolgens implementeren.

¹ Netwerk van door hackers geïnfecteerde en overgenomen computers die gezamenlijk kunnen worden aangestuurd door de hacker, bijvoorbeeld om spam te versturen.

² Zie ook Kabinetsreactie op advies cie. Brouwer-Korff (Justitie/kenmerk 5625087/09)

³ Diverse pasjes, gebruikersnamen, paswoorden en dergelijke elektronische «sleutels» om toegang te krijgen tot diensten via internet.

Andere acties om de dienstverlening van de overheid te verbeteren zijn de projecten in het kader van het programma Slim Geregeld Goed Verbonden (zie www.sggv.nl). Door publiekprivate projecten in de bouw, in de Rotterdamse haven en in bijvoorbeeld de horeca moet met ICT de doorlooptijd van allerlei overheidstrajecten fors worden verminderd. Dit bespaart jaarlijks 10% tot 35% aan administratieve lasten voor het bij de projecten betrokken bedrijfsleven.

Meer open standaarden en open source

Enkele van de resultaten van het programma NOiV wil ik kort noemen. De lijst met open standaarden voor «pas toe en leg uit» groeit. Departementen hebben inmiddels ook een duidelijke strategie voor aanbesteding, inkoop en het gebruik van open source software. Daaruit blijkt dat er inmiddels meer dan 200 open source softwarepakketten in gebruik zijn bij het Rijk. Internationaal is ons beleid anderen steeds vaker tot voorbeeld. Zo levert Nederland voor het Europese dienstenloket, op verzoek van de Europese Commissie en enkele lidstaten, de bouwstenen aan van het Nederlandse dienstenloket die zijn gebaseerd op open standaarden en open source software. Meer details over de voortgang van het actieplan NOiV volgen in de monitor NOiV waarover ik u in het voorjaar van 2010 zal rapporteren.

De bovengenoemde verbeteringen en impulsen passen binnen de in de ICT-Agenda 2008–2011 gekozen prioriteiten van het Kabinet.

Budgetten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de besteding van algemene middelen voor de implementatie van de ICT-Agenda. Er wordt dus niet ingegaan op ICT-middelen op de departementale begrotingen. Ten behoeve van een duidelijk overzicht van het totale budget voor MICT¹ zijn ook de jaren 2006 en 2007 opgenomen.

Figuur: Uitputting van middelen voor de implementatie van de ICT-Agenda, in mln Euro's.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	totaal
PRIMA*	20	20	20	20	20 (begroot)	20 (begroot)	120
MICT**	12	7	± 8	± 23 (verwacht)	–	–	50
Investeringsimpuls ICT in maatschappelijke domeinen	–	–	–	10	44 (begroot)	–	54
TOTAAL	32	27	28	53	64	20	224

* PRIMA-budget (Programma Implementatie ICT-Agenda) van € 20 mln. per jaar is beschikbaar voor alle prioriteiten van ICT-Agenda. MICT (Maatschappelijke sectoren en ICT) en de Investeringsimpuls ICT in maatschappelijke domeinen zijn gekoppeld aan maatschappelijke domeinen (sectoraal).

** Naast FES-bijdrage van € 50 mln. is voor MICT € 20 mln. beschikbaar via de begroting van andere departementen. Gedurende de looptijd van MICT 2006–2009 is tevens € 2,5 mln. per jaar beschikbaar gesteld vanuit de PRIMA-middelen. Totaal voor MICT is dus € 80 mln.

Tot slot wil ik onder uw aandacht brengen dat, conform hetgeen is aangegeven in de ICT-Agenda 2008–2011, een uitgebreider onderzoek naar de realisatie van de doelstellingen van de ICT-Agenda 2008–2011 en de effectiviteit van de instrumenten zal plaatsvinden in 2010. Deze «review» zal een vooruitblik bevatten op de uitdagingen van de toekomst en de nieuwe ontwikkelingen op het terrein van breedbandige ICT en netwerken in de samenleving duiden. Zo daartoe aanleiding is zal in de review ook een bijstelling van de prioriteiten kunnen plaatsvinden. De review van de ICT-Agenda stuur ik in de zomer van 2010 naar uw Kamer.

De staatssecretaris van Economische Zaken,
F. Heemskerck

¹ Actieprogramma Maatschappelijke Sectoren en ICT 2005–2009.